

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

26 Ağustos 2021

Sayı :30824082-6101602771
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önerelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/38983
7/41142
7/41490
7/42934
7/43024-7/43025
7/43028
7/43710
7/43970
7/44317
7/44769
GK
7/45872
7/45877
7/46297
7/46299-7/46300
7/46304-7/46305
7/46490-7/46492
7/46495-7/46498
7/46623
7/46626
7/46630
E.K.
-Liste (6 Adet, 9 Sayfa)
-Cevap Yazısı (118 Adet, 220 Sayfa)

7/44973
7/45153
7/45157-7/45158
7/45178
7/45260
7/45466-7/45469
7/45474
7/45624-7/45625
7/45630
7/45744
7/45855-7/45866
7/45870
G.K.
7/46761-7/46762
7/46764
7/46769-7/46772
7/46884
7/46886
7/46890
7/46942-7/46948
7/46951-7/46955
7/47012
7/47016
7/47104
7/47132-7/47139
7/47221-7/47225
G.K.

G.K.
Murat KURU
Bakan

7/47328
7/47330-7/47334
7/47337-7/47338
7/47434-7/47435
7/47437
7/47439
7/47441-7/47442
7/47571-7/47573
7/47683
7/47685-7/47687
7/47691
7/47873
7/47876
G.K.

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT ÇEPNİ'NİN
TBMM 7/43024 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

İzmir Karabağlar ilçesi Uzundere Mahallesi'ndeki tarım alanına, moloz ve hafriyatların 10 yıldır kaçak olarak döküldüğü ve bu alanın çöplüğe dönüştüğü haberleri basında yer almıştır. Uzundere Harmanyeri Kentsel Koruma Derneği'nin talebi üzerine, İzmir İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi Asbest Çalışma Grubunun yaptığı inceleme sonucunda döküm yapılan alanda asbest olduğu tespit edilmiştir.

Bu alanın yanından, Konak, Karabağlar ve Buca'dan geçerek İzmir Körfezi'ne akan Meles Deresi'nin en büyük kolu geçmektedir ve etrafı zeytin ağaçları ile kaplıdır. Yağışlı havalarda, asbestli atıklar, moloz, hafriyat ile çeşitli çöpler, dere yatağına karıştıktan sonra şehrin içinden geçerek İzmir Körfezi'ne kadar gitmektedir ve asbest rüzgarlı havalarda Uzundere mahallesine kadar ulaşmaktadır. Bölge halkı, kaçak döküm yapılan tarım alanında önceki yıllarda ekim dikim yapıldığını, hayvanların otlatıldığını, derenin içinde balıkların yaşayıp suyunun içildiğini belirterek temizlenmesi için Belediye ve Valiliğe başvurmuş ancak sonuç alamamışlardır. Yıllardır atıkların denetimsiz olarak bu alana atılması halkın sağlığına zarar vermekte ve ciddi çevre kirliliğine neden olmaktadır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 'nın sıfır atık projesini uygulamaya koymasına karşın yıllardır bu alanda bulunan kanserojen ve zehirli maddeler içeren moloz ve hafriyatı temizlememesi büyük tezat oluşturmaktadır.

Asbest, sodyum, demir, magnezyum ve kalsiyumla oluşturduğu ısıya, aşınmaya ve kimyasal maddelere çok dayanıklı, lifsel mineral yapısında hidrate silikatlardır. İnsan sağlığına, son derece zararlı, kanserojen bir maddedir. Kanser Araştırmaları Ajansı (IARC), asbesti, kesin kanserojen olarak tanımlamış ve kanserojen maddeler listesinde 1. grupta sınıflandırılmıştır. Ayrıca, akciğerler hastalıklarına ve ciltte yaralanmalara da neden olmaktadır. Türkiye'de, 29 Ağustos 2010 tarihinde yayınlanan "Bazı Tehlikeli Maddelerin, Müstahzarların ve Eşyaların Üretimine, Piyasaya Arzına ve Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile kansere neden olan asbestin üretimi, kullanımı ve asbest içeren eşyaların piyasaya sunulmasını yasaklanmıştır. Sadece İzmir İl'inde değil, Türkiye genelinde, 30-40 yıllık eski binaların yapımında çatı, yertavan kaplamaları, yalıtım amaçlı püskürtme kaplamaları, yangına dayanıklı yalıtım panelleri, kaloriferler kazanları, yer karoları vb. yerlerinde asbest içeren malzemeler kullanılmıştır. Kentsel dönüşümle birlikte, eski binalar, asbest için gerekli tedbirler alınmadan yıkılmaktadır. Asbest içeren atıklar oldukça önemli bir çevre ve halk sağlığı sorunu oluşturmaktadır. Asbestin bertaraf edilmesinde belediyeler ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı arasında da yetki karmaşası bulunmaktadır. Asbest bulunan alanların saptanması, bertaraf edilmesi, halkın asbest konusunda bilinçlendirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması ve moloz ve hafriyatların çevreyi kirliletecek şekilde rastgele alanlara atılmaması için gerekli tedbirlerin acil alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Uzundere Mahallesi'ndeki tarım alanına, 10 yıldır moloz ve hafriyatların kaçak olarak döküldüğü ve bu alanın çöplüğe dönüştüğü Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir? Bu

alanın temizlenmesi için girişiminiz olacak mıdır? Bu konuda Belediye ile iş birliği yapacak mısınız?

- 2- Bu alana dökülen moloz ve hafriyatlarda asbestin tespiti Bakanlığınız tarafından da yapılmış mıdır? Bu alandaki asbestin bertarafı için planlamanız ne şekildedir?
- 5- Bu alana dökülen atıkların toprağa ve suya verdiği zararlar tespit edilmiş midir? Tarım alanı zarar gören yöre halkının mağduriyetini gidermek için ne gibi çalışmalarınız olacaktır? Bu alan için Tarım ve Orman Bakanlığı ile iş birliğiniz olacak mıdır?
- 4- Moloz ve hafriyat atıklarım bu alana uygunsuz bir şekilde dökenler tespit edilmiş midir? Bu konuda gerekli yasal işlemler başlatılmış mıdır? Türkiye genelinde moloz ve hafriyatların çevreyi kirletmeyecek ve görüntü kirliliği yaratmayacak şekilde kaldırılması için çalışmanız var mıdır?
- 5- İzmir'de ve Türkiye genelinde, asbeste bağlı olarak gelişen hastalıkların saptanması ve çözüm üretilmesi için Sağlık Bakanlığı ile bir iş birliğiniz olacak mıdır?
- 6- Dünyada kentsel dönüşüm sırasında çevreye asbestin yayılmasını önleyici tedbirler alındıktan sonra binalar yıkılmaktadır. Kentsel dönüşüm kapsamında yıkılacak binalarda asbestin olup olmadığı araştırılıp, asbest yok edildikten sonra yıkıma izin verilmesi için Bakanlığınızın belediyeler ile iş birliği var mıdır? Bu konuda yeterli donanımına sahip teknik ekip oluşturulmuş mudur? Kentsel dönüşüme girecek binalarda yıkımdan önce asbest tespitini zorunlu kılacak yasal düzenlemeleri yapacak mısınız?
- 7- İnşaatlarda kullanılan ürünlerinde asbestin kullanılmaması için gerekli denetimler yapılmakta mıdır? Asbest içeren malzeme kullananlara karşı ne gibi yaptırımlar uygulanmaktadır?
- 8- Bakanlığınız, etkin uygulanacak ve belediyeler ile yetki karmaşasını giderecek asbest yönetmeliği çıkartmak için gerekli çalışmaları yapmakta mıdır?

CEVAPLAR

İlgili parseldeki asbest içerdiği düşünülen yapı malzemelerinin bertarafı için 19.12.2019 tarihinde alanda yapılan İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Şube Müdürlüğü ve uzman firma katılımıyla toplantı yapılmış olup, komisyon oluşturulmuştur. Komisyon üyeleri 25.12.2019 tarihinde alanda yapılan inceleme neticesinde asbest şüphesi olan malzeme miktarının yaklaşık 150 kg olduğu tespit edilmiştir. Belirtilen malzemelerin "Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Yönetmeliği" hükümleri kapsamında gerekli güvenlik önlemleri alınarak ilgili kurumlar ve İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz yetkilileri gözetimi altında malzemeler toplanmıştır. Toplanan malzemeler PP çuval ve naylon torbalara konulmuş ve ağızları özel bantlarla kapatılmıştır. Yapılan çalışmalar öncesi ve sonrasında sahada güvenlik önlemleri alınmıştır.

Sahadan asbest şüphesi olan malzemelerin toplandıkları yerden işaretleme yapılmış ve numuneler alınmıştır. TURKAK akredite Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGÜM) onaylı laboratuvara gönderilmiş olup, toplanan malzemeler yine lisanslı araçlar ile bertarafı sağlanmak üzere alana en yakın bertaraf tesisi olan Manisa'nın Kula ilçesinde bulunan Süreko A.Ş.'ye gönderilmiştir. İlgili alandan alınan numunelere yapılan analizler sonucunda numunelerde asbest bulunmadığı belirlenmiştir.

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği "Belediyelerin Görev ve Yetkileri" başlıklı 8. Maddesi gereği İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz tarafından İzmir Büyükşehir ve İlçe Belediye Başkanlıklarına dökümlerin engellenmesi ve yeni dökümlerin engelleyecek tedbirlerin alınması, sahada mevcut atıkların kaldırılması gerektiği bildirilmiştir. Ayrıca döküm yapan kişi yada kişilerin tespiti halinde gerek Çevre Kanunu gerekse sair mevzuat kapsamında işlem yürütülmektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 25.01.2013 tarihli ve 28539 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin" 5. Maddesi gereği yönetmeliğin yayımlandığı tarih itibarıyla asbestin her türünün çıkarılması, işlenmesi, satılması ve ithalatı, asbest içeren her türlü ürünün ithalatı ve satılması, Asbest ürünlerinin veya asbest ilave edilmiş ürünlerin üretimi ve işlenmesi yasaklanmıştır.

7223 Sayılı "Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu", ürünlerin piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetini yürüten 9 farklı kamu kurumunu bağlayan çerçeve bir mevzuattır. Yetkilendirilen her kamu kurumu kendi yetki alanlarına giren direktifleri uyumlaştırarak Kanunun ön gördüğü piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerini yürütmektedir. Bakanlığımız yapı malzemeleri alanında piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerini koordine etmekte olup, ilgili denetim faaliyetleri merkez ve taşra teşkilatlarınca yürütülmektedir.

Piyasaya arz edilen yapı malzemelerinin denetimi, uyumlaştırılmış standartlar ya da ulusal standartlar kapsamında gerçekleştirilmekte olup, iktisadi işletmeciler 23.06.2017 tarih ve 30105 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik" in "Belirli Zararlı Maddelerin, Karışımların ve Eşyaların İmalatı, Piyasaya Arzı ve Kullanımı Hakkında Kısıtlamalar başlıklı Ek 17. maddesi doğrultusunda üretim yapmakla yükümlüdür.